

1
ΕΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
1519/15-2-96

ΕΠΙΘΗΚΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΧΡΑΤΕΙΑΣ

ΑΘΗΝΗ

Μεσοδότην (Κύτρου και Λεβίδου),

2. του Δήμου Μεσοδότην, που εδρεύει στο Μεσοδότην Αιτωλοακαρνανίας (Δημοτικό Κατάστημα),

3. του Δήμου Αγρινίου, που εδρεύει στο Αγρίνιο Αιτωλοακαρνανίας (Δημοτικό Κατάστημα),

4. της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αιτωλοακαρνανίας, που εδρεύει στο Μεσοδότην Αιτωλοακαρνανίας (Πλ. Μποταρη),

5. του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αιτωλοακαρνανίας, που εδρεύει στο Αγρίνιο Αιτωλοακαρνανίας (Γραπταστήριου 53 και Σιμόννης) και

6. της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας με την επωνυμία « Αιτωλική Εταιρία Προστασίας Τοπίου και Περιβάλλοντος», που εδρεύει στο Αγρίνιο Αιτωλοακαρνανίας (Ι. Στάικου 21),

όλων νομίμως εκπροσωπούμενων

ΚΑΤΑ

1. του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,
2. του αναπληρωτή Υπουργού, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,
3. του Υπουργού Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας,
4. του αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας,
5. του Υπουργού Πολιτισμού, και
6. του Υπουργού Γεωργίας, όλων νομίμως εκπροσωπούμενων.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΥΡΩΣΗ

1. της υπ' αριθ. 2327/1/15.12.1995 κοινής αποφάσεως των με θέμα "Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία των έργων μερικής εκροπής του άνω που του Αχελώου ποταμού προς τη Θεσσαλία" και όσων τυχόν πράξεων εκδοθέν συναφώς μελλοντικά (τόπως των πράξεων δημοσίευσής του έργου κλπ.),
2. κάθε άλλης συναφούς διοικητικής πράξεως ή παραδείψεως.

Με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία ορισμένων από τα έργα του όλου σχεδίου "Εκτροπή του ποταμού Αχελώου", που περιλαμβάνει αφενός τα λεγόμενα έργα "κεφαλής" (δηλαδή τα φράγματα, του ταμιευτήρες, τής σήραγγας, τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς [ΥΗΣ] και τα συναφή βοηθητικά έργα) και αφετέρου τα αρδευτικά έργα στο Θεσσαλικό κάμπιο.

Ειδικότερα με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για α) το φράγμα, τον ταμιευτήρα και τον ΥΗΣ Μεσοχώρας, β) τη σήραγγα Μεσοχώρας-Γλύστρας μήκους 7,4 Km, γ) το φράγμα, τον ταμιευτήρα και τον ΥΗΣ Συκιάς, δ) τη σήραγγα εκτροπής μήκους 17,4 Km και τον ΥΗΣ που εγκαθίσταται στο πέρας αυτής και, τέλος, ε) την αναρρυθμιστική δεξαμενή και τον ΥΗΣ Μουροματίου.

Με την παρούσα αίτηση ζητούμε την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και όλων τυχόν εκδοθούν συναφώς μελλοντικά (ιδίως των πράξεων δημοπρατήσεως του έργου κλπ.) για παράβαση πλήρους διατάξεων του ελληνικού και κοινοτικού δικαίου, καθώς και δεσμευτικών για την ελληνική πολιτεία διατάξεων διεθνών συμβάσεων. Προς τούτο έχουμε προφανές έννομο συμφέρον για τους ακόλουθους λόγους:

Ο ποταμός Αχελώος αποτελεί ένα πλουτοπαραγωγικό χώρο για τον νομό Αυτολοοκαρπαντίας αλλά και περιοχή μέγιστου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος για όλη τη χώρα μας. Εκτός αυτού, η ζωή των κατοίκων του νομού εξαρτάται κυρίως από τη γεωργία και την αλιεία, οι οποίες ανέκαθεν βασιζόνταν στην ύπαρξη και λειτουργία των ποταμών Αχελώου, Εύηνου και Μόρνου. Οι ποταμοί Εύηνος και Μόρνος έχουν ήδη εκτραπεί από τον νομό προκειμένου να ενισχυθεί η ύδρευση του Λεκανοπέδιου Απτικής. Σήμερα, και ως αποτέλεσμα της πρακτικής αυτής που απειλεί τη βιώσιμη ανάπτυξη του νομού μας, επιδιώκεται με τις προσβαλλόμενες πράξεις η ολοκλήρωση του έργου της εκτροπής του ποταμού Αχελώου στη Θεσσαλική πεδιάδα στεφάντας έτσι το νομό μας από κάθε προσπάθεια περιφερειακής ανάπτυξης.

Υπό τα δεδομένα αυτά, επειδή κατά συνέπεια το έργο της εκτροπής του Αχελώου, θα αποτελέσει οριστικό πλήγμα κατά της οικονομικής και περιβαλλοντικής υπόστασης του νομού μας, όπως άλλωστε θα εκθέσουμε εκτεταμένα με τα

σημειώματά μας, προβαλουμε στην κατάθεση της παρούσας αίτησης ακυρώσεως, μετά από νόμιμες αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των φορέων μας.

!!

Οι λόγοι για τους οποίους πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις που προσβάλλονται νομιμτητα και εμπρόθεσμα είναι οι ακόλουθοι:

1. Το όλο σχέδιο της εκτροπής του ποταμού Αχελώου από τη Δυτική Ελλάδα προς τη Θεσσαλία και της αξιοποίησης των εκτρεπόμενων υδάτων του προς τον Θεσσαλικό κάμπο αποτελεί ένα πολυσύνθετο έργο με τεράστιες επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον πολλών περιοχών της δυτικής και ανατολικής Ελλάδας. Το έργο αυτό περιλαμβάνεται στα έργα της Α' κατηγορίας (Ομάδα II) της Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 με την οποία προσαρμόθηκε το ελληνικό δίκαιο προς την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ. Συγκεκριμένα, υπάγεται στα έργα της ενότητας 10, περιπτώσεις ε' και στ' του ανωτέρου άρθρου, όπου αναφέρονται επί λέξει "έργα διεύθυνσης (canalisation) και ρύθμισης της ροής υδάτων" και "φράγματα και λοιπές εγκαταστάσεις προς συγκράτηση ή μονιμότερη αποθήκευση των υδάτων".

Για την προώθηση του εν λόγω έργου έπρεπε κατά τη νομοθεσία (άρθρα 3-5 ν. 1650/1985, προαναφερόμενες κοινοτική Οδηγία και Κ.Υ.Α.) να προηγηθεί η εκτόνωση και δημοσιοποίηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.), που να έχει ως πεδίο αναφοράς και μελέτης αφενός όλα τα σημαντικώς σχεδιαζόμενα έργα και αφετέρου το σύνολο της έκτασης στην οποία αναμένονται επιπτώσεις.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση η εκτροπή της Μ.Π.Ε. δεν αποτελεί μελέτη κατά την προηγούμενη έννοια, καθόσον ουδόλως εξετάζει μια σειρά από ζητήματα που όφειλε κατά τη νομοθεσία να εξετάσει (περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μέτρα πρόληψης κ.λπ.). Ζητήματα μάλιστα που συνδέονται με ολόκληρα τμήματα του όλου σχεδίου, όπως είναι για παράδειγμα Συκιές, ο Υ.Η.Σ. Πευκοφύτου, ο ταμειστήρας Μαυροπηματίου και το έργο μεταφοράς του νερού μεταξύ των δύο τελευταίων. Αντίθετα, περιορίζεται στην εξέταση των επιπτώσεων μόνο στην περιοχή των έργων του ποταμού και σε ελάχιστο μέρος των θιγόμενων ορεινών όγκων.

Οι προφανείς αυτές παραλείψεις ομολογούνται, άλλωστε, και από τους ίδιους του συντάκτες της Μ.Π.Ε., έχουν δε ως αναπόφευκτο αποτέλεσμα την αποστασιοποιητική και μερική ανημετέωπη των επιπτώσεων από το όλο σχέδιο. Στην πράξη, η Μ.Π.Ε.

4

Δεν συνιστά τίποτε άλλο παρά μια απλή συρραφή προηγούμενων μελετών, γεγονόσ που αναδεικνύεται, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι πλήθος από κρισιμότητα και καθοριστικά για την εκτίμηση του έργου ζητήματα παραπέμπονται σε μελλοντικές μελέτες, αλλά και από το γεγονός ότι η Μ.Π.Ε. εκπονήθηκε σε διάστημα δύο μόλις μηνών, το οποίο κατά την κοινή λογική και πέρα είναι ανεπαρκέστατο για τη διενέργεια μιας Μ.Π.Ε. ενός τόσο πολυσύνθετου και πολύπλοκου έργου.

2. Η εκπονήθεια μελέτη δεν συνιστά σε καμία περίπτωση Μ.Π.Ε. αναπτοκρινόμενη στις προβλέψεις και προδιαγραφές που επιβάλλουν αφενός οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1650/1986, της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ και της Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990 και αφετέρου το νομολογιακό "κεκτημένο" (Σ.Τ.Ε. 1035-1040/1993, 2759-2761/1994). Δεν συνιστά δηλαδή μέσο πληροφόρησης για το σύνολο του έργου και του θιγόμενου περιβάλλοντος, αξιολόγησης των επιπτώσεων σε όλες τις εκφάνσεις του, εξειδίκευσης των προτεινόμενων μέτρων πρόληψης, μείωσης ή αποκατάστασης, εξέτασης εναλλακτικών λύσεων (συμπεριλαμβανομένης βάρδια της μηδενικής λύσης) και αντιπαραβολής των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της καθενιάς με αμιγώς περιβαλλοντικές αρχές και κριτήρια.

Συγκεκριμένα, η εκπονήθεια Μ.Π.Ε. εξετάζει καταφανέστατα ανεπαρκώς την υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος σε δύο βασικότερες περιοχές που θίγονται από το έργο (πρόκειται για το υδροτοπικό συμπλήγμα Μεσολογίου και τα δασικά οικοσυστήματα της Πινδου). Επίσης, ανεπαρκώς εξετάζονται και οι σοβαρότατες και μη αντιστρεπτές επιπτώσεις που προκαλούνται στις δύο αυτές προστατευόμενες από το Σύστημα και τη νομοθεσία περιοχές.

Ως προς το υδροτοπικό συμπλήγμα Μεσολογίου η κυρίως προσβαλλόμενη πράξη αποδέχεται στην ενότητα δ, άρθρο 30, ότι είναι αναγκαία η εκπόνηση (εκ των υστέρων) Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ), προκειμένου να καταστεί επαρκής η γνώση των λεπτομερειών του εν λόγω υδροτοπικού συμπλήγματος. Κατά συνέπεια, η εκ των προτέρων ύπαρξη της ειδικής αυτής μελέτης ήταν αναγκαία και για την εκπόνηση μιας αξιόπιστης και σοβαρής Μ.Π.Ε., κοινής να διαγνώσει με επιστημονική πληρότητα τις επιπτώσεις, ώστε να προτείνει στη συνέχεια πρόσφορους περιβαλλοντικούς όρους.

Το γεγονός αυτό έχει ως συνέπεια να παραλείπεται από τη Μ.Π.Ε. η υπόδειξη των αναγκαίων όρων, και βεβαίως να μην προσδιορίζονται αυτοί στην κυρίως προσβαλλόμενη πράξη, να γίνεται προσταθεία υποβάθμισης των επιπτώσεων και να χρησιμοποιούνται παραπλανητικά υδρολογικά στοιχεία, που δεν ανταποκρίνονται

στην υπάρχουσα κατάσταση. Όλα τα ανωτέρω είναι ιδιαίτερα σημαντικά αν ληφθεί υπόψη ότι το υγειοποτικό σύμπλεγμα Μεσογείου περιλαμβάνει υψίστης σημασίας οικουσιτήματα, προστατευόμενα, μεταξύ άλλων, κατά πρόπο οριζόντιος συγκεκριμένο με την Κ.Υ.Α. 1319/1993 (Β' 755), που εκδόθηκε αφενός βάσει του ν. 1650/1986 "για την προστασία του περιβάλλοντος" και αφετέρου βάσει σειράς κυρωμένων από την Ελλάδα διεθνών συμβάσεων.

Αναφορικά με την καταγραφή των θηρόμενων τοπίων και των ορεινών βιοτόπων και βιοκοινοτήτων (βρλ. των οικουσιτημάτων), καθώς και την εκτίμηση των θυσιών και εν πολλοίς ανατίστροπων επιπτώσεων που αυτά δέχονται, αλλά και την υπόδειξη των αναγκαίων επανορθωτικών μέτρων, η Μ.Π.Ε. παρουσιάζει προφανερότερες ελλείψεις και στρεβλώσεις που την καθιστούν ανεπαρκή και εύδωπη να εκτιλήρωσει τον σκοπό της. Είναι προς τούτο ενδεικτικό πώς παρουσιάζονται τα εξής ζητήματα:

α) Δεν παρέχεται αντικειμενική, πλήρης και διά συγκεκριμένων στοιχείων πληροφόρηση για τα είδη ζώων: (θηλαστικά, πουλιά, κ.λπ.), που φωλιάζουν στις προστατευόμενες από τη νομοθεσία (ν. 998/79) δασικές εκτάσεις, και κυρίως δεν εξειδικεύονται οι θυσιές σε βάρος τους επιπτώσεις, αλλά και το πώς αυτές θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αν ληφθεί υπόψη ότι στις εν λόγω εκτάσεις υπάρχουν πολλά είδη προστατευόμενα από την εθνική, κοινοτική και διεθνή νομοθεσία, και κυρίως ενδημιούν είδη με φθίνοντα πληθυσμό ή απειλούμενα με ολοχερή εξαφάνιση (π.χ. η βίδρα, ο λύκος, το όρνο και η καστανή αρκούδα).

β) Επίσης παρέχεται εσφαλμένη και μη αντικειμενική πληροφόρηση για τα απαραίτητα αισθητικής και φυσικού κάλλους τοπία, τα οποία έχουν υποστεί ήδη τεράστια αλλοίωση από τα εκτελεσθέντα και εκτελούμενα παρανόμως έργα και θα υπостояν στο μέλλον τεράστιες και εν πολλοίς μη αντιστρεπτές πλέον συνέπειες. Η έλλειψη αντικειμενικότητας στην παρουσίαση των επιπτώσεων αυτών, σε συνδυασμό και με την αυταρχία συγκεκριμένων μέτρων προστασίας, αποδεικνύει ότι μοναδικός σκοπός των μελετητών ήταν η "τυπική" και εντελώς συμβατική κάλυψη της Διοίκησης και όχι, όπως επιβάλλει η νομοθεσία, η ανάδειξη όλων των κρίσιμων περιβαλλοντικών παραμέτρων. Κι αυτό μάλλον τη στιγμή που είναι γνωστό ότι η εκτέλεση του εν λόγω έργου συνοδεύεται από την ολοκληρωτική καταστροφή του ποταμού οικουσιτηματος του Αγκιάου, την εξαφάνιση φαρμαγών, χωριών, ιστορικών μνημείων, φυσικών τοπίων κ.λπ.

Σημειώνεται ότι η εκπονούμενη ΜΠΕ πρέπει να διαθέτει χαρακτηριστικά επιστημονικής εργασίας, της οποίας θεμελιώδεις γνώρισμα είναι η λογική θεμελίωση των κρίσεων (ΣΤΕ 1520/1993). Ομοίως η ΜΠΕ πρέπει, επί ποινή ακυρότητας, να καταγράφει λεπτομερώς τις συγκεκριμένες επιπτώσεις (άμεσες-έμμεσες, Βραχυχρόνιες-μακροχρόνιες, επανορθούμενες-μη επανορθούμενες), που αναμένεται να έχει το σχεδιαζόμενο έργο στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής (ευρείας και άμεσης επιρροής). Για την πλήρησή της είναι άλλωστε αναγκαίο να εξετάζονται με επιστημονική επάρκεια οι εναλλακτικές λύσεις που αναζητήθηκαν για το όλο έργο, με τουλάχιστον εξέταση αν είναι ή όχι επιτρεπτή η εκτέλεση του έργου ή αν αυτό απαλείφεται λόγω μη ανεκτής βλάβης του περιβάλλοντος. Επίσης, πρέπει να εκτιμάται καθαυτή η αναγκαιότητα του (ΣΤΕ 2759-2760/1994). Η υποχρέωση αυτή είναι προφανής διότι μόνο με τον τρόπο αυτό είναι δυνατό να επιλεγεί η πλέον θετική και ενδεδειγμένη για το βαρυνόμενο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον λύση. Από την προσεκτική ανάλυση της προκείμενης Μ.Π.Ε. συνάγεται ευχερώς άλλωστε ότι και όπου τυχόν γίνεται αναφορά σε εναλλακτικές εκδοχές και μόνο, τούτο επιχειρείται με άκριτους συνοπτικό τρόπο, χωρίς αξιολόγηση των πραγματικών δεδομένων.

3. Με αίτηση ακυρώσεως των αιτούντων που κατατέθηκε στις 12.10.1995 (αρ. καρ. 7504) προσεβλήθη απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού με την οποία δόθηκε έγκριση για κατάλυση όλων των μνημείων περιοχής της Κεντρικής Ελλάδας, από το έργο εκτροπής του Αχελώου. Αναμένεται ο προσδιορισμός δικαιώσιμου για την αίτηση αυτή, η οποία στρέφεται κατά πράξεως του εν λόγω Υπουργού με την οποία παρέχεται προέγκριση χωροθέτησης του όλου έργου.

Η προσυπογραφή του Υπουργού Πολιτισμού στην προσβαλλόμενη με την παρούσα πράξη (ειδικότερα της ενότ. δ', άρθρα 43-46 που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά) αποτελεί συνέχεια και, εν πολλοίς, επανάληψη του ίδιου σκεπτικού, με μόνη τη διαφορά ότι επαναλαμβάνει συγκεκριμένες αναφορές της Μ.Π.Ε., επί της οποίας στηρίζεται η προσβαλλόμενη πράξη. Στη Μ.Π.Ε. τα σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά καλύπτουν μόλις 9 σελίδες (ενότητα 6.2.6.1., 7.Β.9 και 8.Β.9). Εξετάζοντας εκ του σύνεγγυς τα εκτιθέμενα στις ενέα αυτές σελίδες, διαπιστώνουμε, για μία ακόμη φορά, την ασύγγνωστη προχειρότητα και την έλλειψη συγκεκριμένων λύσεων, συνδυασμένων με την υπεκφυγή της παραπομπής σε μελλοντικές (αν και όποτε γίνουν) "μελέτες", πράγμα που δεν εμποδίζει, βέβαια, να προχωρήσουν τα κατασκευαστικά έργα.

Επίσης, είναι καταφανέστατο ότι δεν έγινε καμία απολύτως εξέταση με εμπονητική σοβαρότητα εναλλακτικών λύσεων για τις οποίες αβασάνιστα αναφέρεται ότι "θα πρέπει να εξετασθούν" στο μέλλον. Ακόμα, με όσα γενικώς και κοριστως προτείνονται, όπως η «λύση» της κάλυψης μητρώου, ομοιογενεία περιήρανα ότι δεν μπορεί να εκτιμηθεί αν αυτή είναι τεχνικά εφικτή.

Κατά συνέπεια όσων εκτέθηκαν, η προσβαλλόμενη πράξη είναι ακυρωτέα για τους ίδιους ακριβώς λόγους που επικαλούμαστε στην προηγούμενη αίτηση ακυρώσεως κατά του Υπουργού Πολιτισμού: παράβαση του άρθρου 24 παρ. 1 Συντ., έλλειψη νόμιμης αποκολίας και αοριστία της πράξεως, παράβαση του άρθρου 50 παρ. 1 εδ. 2 και 3 του Κ.Ν. 5351/1932, αλλά και του άρθρου 52 του ίδιου νόμου, παράβαση του άρθρου 17 Συντ. για παράνομη καταστροφή περιουσιακού στοιχείου της Εκκλησίας δίχως απαλοποίηση ούτε καθορισμό αποζημιώσεως, παράβαση του ν. 1127/1961 και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς (άρ. 1 και 2) και, τέλος, παράβαση του ν. 2039/1992 (Σύμβαση της Γρανάδας) για την αρχιτεκτονική κληρονομιά (άρθρα 3 παρ. 2, 4, παρ. 2, 5, 6, 7, 9 και 10), όπως ειδικότερα εκθέτουμε στη συναφή αίτηση ακυρώσεως.

4. Λογική απόρροια της έλλειψης μιας σοβαρής σε σχέση με το μέγεθος, τη συνθετότητα και την πολυπλοκότητα του έργου Μ.Π.Ε. - που ουσιαστικά ισοδυναμεί με την ανυπαρξία της - είναι ότι οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι είναι απρόσφοροι και εντελώς ανεπαρκείς για το σκοπό που καλούνται να επιλέξουν. Αξίζει ενδεικτικά να σημειωθούν τα εξής:

Η προσβαλλόμενη πράξη παραπέμπει σε άλλες μεταγενέστερες και μη υφιστάμενες μελέτες για την αντιμετώπιση μιας σειράς από κρισιμότητα και καθοριστικά για την πληρότητα των όρων ζητήματα με αμυγώς περιβαλλοντικό χαρακτήρα. Τα ζητήματα αυτά επιβάλλεται σφαστάως να ρυθμίζονται στο πλαίσιο της κρίσιμης Μ.Π.Ε. και των εγκεκριμένων όρων. Συγκεκριμένα, παραπέμπονται, μεταξύ άλλων, σε μεταγενέστερο χρόνο η αντιμετώπιση: α) των επιπτώσεων που θα έχει η απόρριψη τεραστίων ποσοτήτων χυματουργικών και άλλων υλικών - άνω των 500.000 μ3 (ενότητα 5' άρθρο 3 της πράξης), β) της διβρώσεως των εδαφών που συνεπάγεται στις λεκάνες απορροής η κατασκευή των ταμειωτήρων Μεσοχώρας και Συκιάς (ενότητα 5' άρθρο 24), γ) των επιπτώσεων σε τμήμα του υδροτοπικού συμπλέγματος Μεσολογίου και συγκεκριμένα στις πηγές Λάμπρας (ενότητα 5' άρθρο 29), δ) του σοβαρότατου ζητήματος της αλεύθερης επικοινωνίας της ιχθυοπανίδας (ενότητα 5' άρθρο 36), ε) της διάσωσης του κατακλυζόμενου

Μουσσηπίου Αγίου Γεωργίου Μυροφυλλίου (εवंτητα 5' άρθρο 43), στ) των ζητημάτων που συνέχονται με την κατάλυση ενεργών οικισμών και την κοινωκικά οργανωστή μετατόπιση τους (εवंτητα 5' άρθρο 21).

Υπό αυτά τα δεδομένα, η προσβαλλόμενη πράξη δεν ανταποκρίνεται προς τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 2-5 του ν. 1650/1986, της ΚΥΑ 69269/5387/1990 και της Οδηγίας 85/337 ΕΟΚ και πρέπει για το λόγο αυτό να ακυρωθεί.

5. Επίσης, η προσβαλλόμενη εγκριτική πράξη είναι αναμολόγητη, άλλως ανεπαρκώς απολογημένη, και διότι δεν αναφέρονται οι ειδικότεροι λόγοι για τους οποίους δεν έγιναν δεκτές οι επιστημονικά τεκμηριωμένες απόψεις που υπεβλήθησαν από τρίτους κατά το στάδιο δημοσιοποίησης της ΜΠΕ, προκειμένου να μεμβούν στο ελάχιστο δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις από την πραγματοποίηση του έργου.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 περ. β' του ν. 1650/1986 και το άρθρο 9 παρ. 4 της ΚΥΑ 69269/5387/1990 κάθε απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων υπογράφεται από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και τους κατά περίπτωση συναρμοδίους Υπουργούς (ΣΤΕ 1872/1994). Κατά παράβαση των διατάξεων αυτών, στην επίδικη περίπτωση η προσβαλλόμενη εγκριτική απόφαση δεν υπογράφηκε από όλους τους συναρμοδίους Υπουργούς, αλλά μόνον από ορισμένους εξ αυτών. Παράκλμφθηκαν έτσι παρανόμως οι Υπουργοί Εσωτερικών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μολονότι το επίδικο έργο άπτεται ζητημάτων της άμεσης αρμοδιότητάς τους, όπως είναι η κατάλυση της Κοινότητας Μεσοχώρας του Νομού Τρικάλων.

7. Όπως προκύπτει από τα προαγόμενα της προσβαλλόμενης πράξης έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων και από τα στοιχεία του φακέλλου, δεν τηρήθηκε νομότυπα η διαδικασία δημοσιότητας της εκπονηθείσας κατά του άρθρου 3-5 του ν. 1650/1986 μελέτης, η οποία προβλέπεται άλλωστε λεπτομερώς με ης διατάξεις της ΚΥΑ 75308/5512/1990 (ΦΕΚ Β. 691), σε συνδυασμό με το άρθρο 6 της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ. Ειδικότερα, αφενός η δημοσιοποίηση της ΜΠΕ έπρεπε να είχε επεκταθεί και στην επίσης επηρεαζόμενη από το έργο περιοχή του Νομού Ιωαννίνων όπου πηγάζει ο Αχελώος ποταμός, αφετέρου η προβλεπόμενη διαδικασία τηρήθηκε πληρημελώς τουλάχιστον όσον αφορά τη Νομαρχία Ευρυτανίας, για την οποία δεν έγινε η επιβαλλόμενη ανακοίνωση στον τύπο. Οι παραλείψεις αυτές συνιστούν προφανή παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας.

Αλλά και κατά τη δημοσιοποίηση της ΜΠΕ στους νομούς Τρικάλων και Γρεβενών διαπιστώθηκε σειρά παραβάσεων της εθνικής νομοθεσίας, ιδίως ως προς τον τρόπο πρόσκλησης των ενδιαφερόμενων (έλληπτες περιεχόμενο και παράτυπη διαδικασία γνωστοποίησης της σχετικής ανακοίνωσης της Νομαρχίας) και την ενγένει δυνατότητα πρόσβασης στα συνοδεύοντα την εκπονηθείσα ΜΠΕ στοιχεία του φακέλλου (απαγόρευση λήψης φωτοσχημάτων κ.λπ.). Με αυτές τις προδιαγραφές περιγράφηκε ουσιαστικά το δικαίωμα των πολιτών προς ενημέρωση και υποβολή προτάσεων, όπως προβλέπεται στις προαναφερόμενες εθνικές και κοινοτικές διατάξεις (ΣΤΕ 3943/1995).

8. Η τυχόν εφαρμογή της προβαλλόμενης πράξεως θα έχει ως δυσμενές επακόλουθο την εξαφάνιση ή στην καλύτερη των περιπτώσεων, την ανεπανόρθωτη υποβάθμιση προστατευόμενων και ευαίσθητων οικοσυστημάτων (υγροτοπικών και δασικών), δηλαδή την εξαφάνιση πλάθους τύπων από οικοτόπους και είδη πανίδας και χλωρίδας, που προστατεύονται από μια σειρά δεσμευτικών για την ελληνική πολιτεία κειμένων διατάξεων της κοινοτικής και διεθνούς νομοθεσίας.

Συγκεκριμένα, η προβαλλόμενη πράξη αντίκειται στις ρυθμίσεις των Οδηγιών 79/409/ΕΟΚ "για την προστασία των αγρών πτηνών", και 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας", καθώς και στις ρυθμίσεις των διεθνών συμβάσεων της Βέρνης του 1979 "για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης", της Βόννης του ίδιου έτους "για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών που ανήκουν στην άγρια πανίδα", του Ραμσάρ του 1971 "για την προστασία των διεθνούς ενδιαφέροντος υγροτόπων ιδίως ως υγροβιοτόπων" και του Ρίο "για τη βιολογική ποικιλότητα".

Σημειώνεται ότι σε επίκληση της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ και των συμβάσεων της Βέρνης και Ραμσάρ εκδόθηκε η προαναφερθείσα Κ.Υ.Α. 1319/1993 «Μέτρα για την προστασία των υγροτόπων Δημοδοθαλασσών Μεσολογίου - Αιτωλικού, κάτω που και εκβολών ποταμών Ευήνου και Αχελώιου και άλλων βιοτόπων της ευρύτερης περιοχής τους». Από τς προηγούμενες διεθνείς συμβάσεις, οι μεν συμβάσεις του Ραμσάρ, της Βόννης και του Ρίο έχουν ήδη κυρωθεί από την Ελλάδα (ν.δ. 191/1974, ν. 1335/1983, ν.2204/1994), η δε σύμβαση της Βόννης έχει εγκριθεί με την υπ' αριθ. 82/461/ΕΟΚ απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (L 210/1982).

9. Θυμειώδη παράλειψη αποτελεί επίσης το γεγονός ότι η Διοίκηση δεν εκπόνησε, πριν την έκδοση της προβαλλόμενης πράξης, τα προβλεπόμενα από τά άρθρα 1-5 του ν. 360/1976 "Περί Χωροταξίας και Περιβάλλοντος" χωροταξικά

σχέδια για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στις οποίες σχεδιάζεται η εκτέλεση των έργων.

Η σοβαρότητα της συγκεκριμένης παράλειψης απορρέει από το γεγονός ότι στο πλαίσιο της εκπόνησης των σχεδίων αυτών θα ήταν δυνατή, πριν τη θερμοδέτηση των τελικών χρήσεων γης, σε τόσο μέγιστα μεγάλες χωροταξικές κλίμακες, η μελέτη όλων των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών παραμέτρων (προστασία του περιβάλλοντος, εκτέλεση έργων υποδομής, αναπτυξιακές κατευθύνσεις κ.λπ.), ώστε να είναι δυνατή η στάθμιση όλων των συγκρουόμενων έννομων αγαθών. Γίνεται άλλωστε δεκτό ότι με το άρθρο 24 του Συντάγματος καθιερώνεται η αρχή της χωροταξίας, σύμφωνα με την οποία ο χωροταξικός σχεδιασμός οφείλει να προηγείται όλων των αποφάσεων της Διοίκησης που επηρεάζουν την χωροταξική οργάνωση και, κατ'επέκταση, την προστασία του περιβάλλοντος.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση όχι μόνο δεν μελετήθηκαν προκαταβολικά στο πλαίσιο Ειδικών Χωροταξικών Μελετών οι προαναφερόμενες παράμετροι και βεβαίως δεν υπήρξε ο προαπαιτούμενος χωροταξικός σχεδιασμός, ούτε καν συντάχθηκε μια συνοδική μελέτη σκοπιμότητας για αυτό το έργο. Τα ανωτέρω αποδεικνύονται και από το ότι για την κάλυψη της σοβαρότητας αυτής παράλειψης η ίδια η Μ.Π.Ε. αφιερώνει τμήματα της στην οικονομική σκοπιμότητα του έργου, γεγονός που αποδεικνύει, από ένα άλλο πρίσμα αυτή τη φορά, την ουσιαστική ανυπαρξία και μελέτης οικονομικής σκοπιμότητας του έργου και Μ.Π.Ε., που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

10. Το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της χώρας προστατεύεται ως σύνθετο, ολιστικό, αναπαρατάκτο και αναγκαίο για τη ζωή του ανθρώπου αγρό από το άρθρο 24 του Συντάγματος. Ιδιαίτερα ως προς το φυσικό περιβάλλον ο συντακτικός νομοθέτης, επειδή η οικολογική κορροπία έχει καθοριστική σημασία για τη δημιουργία συνθηκών που διασφαλίζουν την ποιότητα ζωής, καθιερώνει με τους επιμέρους ορισμούς του ρητή συνταγματική υποχρέωση για όλα τα πολιτικά όργανα να το προστατεύουν. Επίσης εντέλλεται: α) στον κοινό νομοθέτη να μεριμνήσει για την πραγμάτωση του σκοπού αυτού, θεσπίζοντας πρόσφορα και αποτελεσματικά μέτρα για τη διαφύλαξη, την περιφρούρηση και την ανάπτυξη του προς εξυπηρέτηση, υπό σύγχρονες συνθήκες, του δημοσίου συμφέροντος και β) στη Διοίκηση να εφαρμόσει ορθά τα μέτρα αυτά. Επομένως δηλαδή τον έλεγχο και την αποτροπή όλων εκείνων των παρενεργειών οι οποίες θα ήταν δυνατό να οδηγήσουν στην επιδείνωση του υφιστάμενου φυσικού περιβάλλοντος, με την

